

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА
МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

**САМАРҚАНД ИҚТИСОДИЁТ ВА СЕРВИС
ИНСТИТУТИ**

ИННОВАЦИОН РИВОЖЛАНИШ ВАЗИРЛИГИ

**ИНВЕСТИЦИОН ВА ИННОВАЦИОН
ФАОЛИЯТНИ РИВОЖЛАНТИРИШ:
ҲОЗИРГИ ҲОЛАТ, МУАММО ВА
ЕЧИМЛАР**

мавзусида республика миқёсидаги
илмий-амалий онлайн анжумани

МАТЕРИАЛЛАРИ

САМАРҚАНД-2020

Инвестицион ва инновацион фаолиятни ривожлантириш:
ҳозирги ҳолат, муаммо ва ечимлар. 2020 йил 28 май. Республика
миқёсидаги илмий-амалий онлайн анжумани материаллари. – Самарқанд:
СамИСИ, 2020.-260 бет

Нашр учун масъуллар:

З.Д. Нпёзов - иқтисод фанлари номзоди ,катта ўқитувчи,

Д.М.Маликова- ўқитувчи,

А.М.Каримова – ўқитувчи

Тўпловчи ва нашрга тайёрловчи:

А.Бектемиров - иқтисод фанлари номзоди, доцент

Саҳифаловчи: Шохиста Бойқобилова

Республика миқёсидаги илмий-амалий анжуман материалларида мамлакатимиз иқтисодиётини ривожлантиришида асосий омил бўлган инвестиция ва инновацион фаолиятни ривожлантиришининг назарий, услубий ва амалий муаммоларга оид масалалар ёритилган. Унда рақамли иқтисодиёт шароитида банк соҳасидаги муаммолар, инвестицион ва инновацион фаолиятни ривожлантиришининг назарий ва методологик муаммолари, инвестицион-инновацион фаолиятни ривожлантиришининг умумиқтисодий ижтимоий муаммолари, хизмат кўрсатиши соҳасига инвестицияларни жалб қилиш ва молиялаштириши муаммолари, рақамли иқтисодиёт ва уни малакали кадрлар билан таъминлаш муаммолари ва уларнинг ечимларини таъминлаш, шунингдек инвестицион-инновацион фаолиятни ривожлантиришининг хорижий тажрибаларини ўрганиши ва миллий иқтисодиётга жорий этиши каби масалалар юзасидан илмий-назарий ва амалий тавсияларга бой мақолалар ўрин олган.

Олий ва ўрта махсус ўқув юртлари профессор-ўқитувчилари, талабалари, магистрлар, таянч докторантура, докторантура, мустақил изланувчилар ва соҳа мутахассисларига мўлжалланган.

Мақолалар муаллифлар таҳририда босилмоқда. Уларда келтирилган, рақамлар, фактлар, хулоса ва тавсияларга муаллифлар маъсул. Уларнинг айрим фикрлари ташиқилий гуруҳ қарашларига тўғри келмаслиги мумкин.

	<i>ривожлантириши</i>	
<i>М.Қ.Пардаев, Ф.А.Сафаров</i>	<i>Рақамли иқтисодиёт – яширин иқтисодиётнинг душмани</i>	228
<i>М.Т. Бутабоев, Ф.М.Мулайдинов</i>	<i>Рақамли бошқарувчиларни тайёрлаш</i>	232
<i>З.Д.Ниёзов, А.М.Каримова</i>	<i>Проблемы и пути решения дистанционного обучения</i>	235
<i>L.N. Xalikova, B. Yuldashev</i>	<i>Ways of development of the digital economy of uzbekistan in modern conditions</i>	238
<i>S.Sh.Urazov, J.G'.Shodiyev</i>	<i>Iqtisodiyotning yetakchi sohalarini modernizatsiya va diversifikatsiya qilishda raqamli iqtisodiyotning o'rni</i>	240
<i>Ф.М.Даминов</i>	<i>Олий таълим муассасаларида стратегик режалаш- тириш тизимини шакллантиришнинг концептуал асослари</i>	244
<i>D.M.Narziyeva</i>	<i>O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotning rivojlanish istiqbollari</i>	247
<i>Ф.М.Даминов</i>	<i>Таълим хизматларида бўлган талабни прогноزلантиришнинг методологик хусусиятлари</i>	250

1. Стратегик режа – бу олдиндан, ҳатти-ҳаракатлар бошлангунга қадар қабул қилинган стратегик қарор, стратегик режалаштириш эса-олдиндан стратегик қарорларни қабул қилиш жараёнидир. Белгиланган муддатда маълум ҳолатга эришиш учун стратегик режалаштириш объектида ҳатти-ҳаракат йўналиши, қўйилган мақсадларни амалга ошириш воситалари ва усулларини танлови учун вақт зарур. Шунинг учун тегишли стратегик қарорлар олдиндан қабул қилиниши лозим. Стратегик қарорни ташкилот фаолияти самарадорлигига салбий таъсир ўтказмасдан тезкор қабул қилиш имконияти мавжуд бўлса, стратегик режалаштириш талаб қилинмайди (мазкур хулоса стратегик режалаштириш концепцияси доирасида жуда муҳим).

2. Исталаётган истиқболлий ҳолатга эришиш учун ўзаро боғлиқ бўлган кўплаб стратегик қарорларни яъни, стратегик қарорлар тизимини қабул қилиш зарур бўлган шароитда стратегик режалаштириш жараёни юзага келади. Стратегик қарорлар жамланмаси тизимни шакллантиради. Жамланмадаги стратегик қарорларнинг баъзи бирлари мураккаб, бошқалари содда бўлиши мумкин. Аммо стратегик режалаштиришдаги энг мураккаб муаммо стратегик қарорларнинг хусусиятларидан эмас, балки улар ўртасидаги алоқадорликдан келиб чиқади.

3. Стратегик режалаштириш бир ёки бир неча истиқболлий ҳолатларни шакллантиришга йўналтирилган жараён. Ушбу ҳолатлар кутилади, аммо улар ўз-ўзидан маълум тадбирларнинг бажарилишисиз юзага келмайди. Демак, стратегик режалаштириш фаолият олиб бориш жараёнида ҳаточиликларнинг олдини олади ва аниқ вазиятларда «мағлубиятлар» эҳтимолини камайитириш имкониятини яратади. Албатта, воқеларнинг табиий ривожланиши ҳисобига кутилаётган натижаларга эришиш мумкинлиги шубҳа остига олинмаган ҳолатларда стратегик режага ҳожат қолмайди.

Хулоса қилиб айтганда, олий таълим муассасаларида стратегик режалаштириш тизимини шакллантириш жараёнида тизимли ёндашув талаб этилади. Фикримизча, фақат шу услубиётга таянган ҳолда давлат ва жамият томонидан белгилаб берилган стратегик вазифаларни амалга ошириш имконияти яратилади.

О‘ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI

*Narziyeva Dilafiruz Muxtorovna –
BuxDU o‘qituvchisi*

Аннотатсия: О‘zbekistonning iqtisodiy rivojlanishida raqamli iqtisodiyotning jadal o‘shirishini ta‘minlash muhim ahamiyatga ega. Xususan raqamli iqtisodiyot raqamli va hisoblash texnologiyalariga asoslangan, raqamli texnologiyalarga yo‘naltirilgan iqtisodiyot deb ta‘riflanadi. Bu keng tarmoqlarning raqobatbardoshligini oshirish, biznes

va tadbirkorlar uchun yangi imkoniyatlarni taqdim etish, tashqi bozorlarga va global elektron qiymat zanjirlariga kirishning yangi kanallariga keng yo'llarni ochishga imkon yaratadi.

Kalit so'zlar: raqamli iqtisodiyot, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT), raqamlashtirish, elektron tijorat

Abstract: the article discusses development prospects of digital economy in Uzbekistan. Ensuring rapid growth of the digital economy is important for the economic development of Uzbekistan. In particular, the digital economy is defined as a digital-oriented economy based on digital and computing technologies. This will increase the competitiveness of a wide range of industries, open up new opportunities for business and entrepreneurs, and open up new opportunities for access to foreign markets and global electronic value chains.

Keywords: digital economy, information and communication technologies (ICT), digitalization, electronic commerce .

Аннотация: В статье рассматриваются перспективы развития цифровой экономики в Узбекистане. Обеспечение быстрого роста цифровой экономики важно для экономического развития Узбекистана. В частности, цифровая экономика определяется как экономика, ориентированная на цифровые технологии, основанная на цифровых и вычислительных технологиях. Это повысит конкурентоспособность широкого спектра отраслей, откроет новые возможности для бизнеса и предпринимателей и откроет новые возможности для доступа на зарубежные рынки и глобальные электронные цепочки создания стоимости.

Ключевые слова: цифровая экономика, информационно-коммуникационные технологии (ИКТ), цифровизация, электронная коммерция

Dunyo biz bilganimizdek doimiy ravishda o'zgarib turadi va uning asosiy drayverlaridan biri bu raqamli transformatsiyalardir.

Jahon iqtisodiyoti ham raqamli o'zgarishlarni boshidan kechirmoqda va bu juda katta tezlikda amalga oshirilmoqda.

Raqamli iqtisodiyot o'sish va rivojlanishning asosiy vositalaridan biridir. Bu keng tarmoqlarning raqobatbardoshligini oshirish, biznes va tadbirkorlar uchun yangi imkoniyatlarni taqdim etish, tashqi bozorlarga va global elektron qiymat zanjirlariga kirishning yangi kanallarini ochishi mumkin.

Raqamli iqtisodiyotga o'tish iqtisodiyot holatini yaxshilash sari qadamdir. Uning ba'zi elementlari O'zbekistonda allaqachon muvaffaqiyatli ishlamoqda. Bugungi kunda hujjatlar va aloqalarni raqamlashtirishni hisobga olgan holda, elektron imzolarga ruxsat, davlat bilan aloqa ham virtual platformaga o'tmoqda.

O'zbekiston ko'p jihatdan raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish bo'yicha yetakchilar guruhiga kirmaydi. 2019 yilda mamlakat AKTni rivojlantirish xalqaro indeksida sakkiz pog'onaga ko'tarilganiga qaramay, ushbu sohada kamchiliklar mavjud.

Raqamli iqtisodiyotning YaIMdagi ulushi 2,2% ni tashkil qiladi. Shu bilan birga, o'rtacha maqbul ko'rsatkich 7-8% ni tashkil etadi, masalan, Buyuk Britaniyada bu 12,4%, Janubiy Koreyada - 8%, Xitoyda - 6,9%, Hindistonda - 5,6%, Rossiyada esa 2,8%. , Qozog'iston - 3,9%. O'zbekiston Respublikasining

«Elektron hukumat» tizimini rivojlantirish kontseptsiyasi loyihasiga binoan 2025 yilga kelib YaIMda AKT ulushini 5,0% ga, 2030 yilga kelib esa 10% gacha oshirish rejalashtirilmoqda.

Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining (AKT) rivojlanish darajasi bilan bevosita bog'liq bo'lib, odatda quyidagi ko'rsatkichlar bo'yicha baholanadi:

- Raqamli iqtisodiyotning YaIMdagi ulushi;
- AKTga investitsiyalar;
- Internet tezligi, uning mamlakat hududini qamrab olish darajasi va undan foydalanish imkoniyati;
- elektron tijoratni rivojlantirish;
- tashkilotlarga AKT ekspertizasini taqdim etish.

Xorijiy mamlakatlarning tajribasi shuni ko'rsatadiki, raqamli iqtisodiyot bir vaqtning o'zida turli yo'nalishlarda rivojlanmoqda va cheklangan miqdordagi kompaniyalar tomonidan qurilishi mumkin emas, hatto ularga maxsus vakolatlar va resurslar berilgan bo'lsa ham. Shu sababli, raqamli iqtisodiyotda asosiy rolni kuchli tadbirkor va innovatsion yondashuvga ega bo'lgan xususiy biznes o'ynashi kerak va davlat infratuzilma va xususiy tashabbus uchun sharoit yaratishi kerak.

Prezidentimizning 2019 yil 8 yanvardagi "Iqtisodiyotni yanada rivojlantirishni ta'minlash va iqtisodiy siyosat samaradorligini oshirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" gi qaroriga muvofiq, xususan, Raqamli O'zbekiston - 2030 rivojlanish strategiyasini tayyorlash ko'zda tutilgan 2019 yil 1 dekabrga qadar milliy raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish to'g'risida, unda asosiy vazifalar raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishni jadallashtirish va mamlakatimiz aholisi doiralarida raqamli texnologiyalarni keng miqyosda joriy etish bo'yicha shakllantiriladi.

Davlat iqtisodiy jarayonlarni raqamlashtirishni quyidagi harakatlar orqali rag'batlantirishi mumkin:

- Turli tashkilotlarni birlashtiradigan umumiy texnologik platformalarning tashkilotchisi yoki muayyan texnologik yechimlardan foydalanish talablarini belgilaydigan regulyator sifatida harakat qilish, chunki standart texnologik echimlarni amalga oshirish jarayonlarini butun segmentlarida sinxronlashtirmasdan, iqtisod ularni keng yoyish mumkin emas;

- Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishini tartibga soluvchi mavjud me'yoriy-huquqiy bazani doimiy ravishda takomillashtirib boring va uni amalda yangi turdagi ob'ektlar va sub'ektlarga duch keladigan foydalanuvchilar, ishlab chiqaruvchilar va xizmat ko'rsatuvchi provayderlarning fikrlarini hisobga olgan holda muloqot tarzida amalga oshiring. huquqiy rasmiylashtirishni talab qiladigan munosabatlar;

- munosabatlarni raqamlashtirishning umumiy jarayonining ishtirokchisi bo'lish, shu jumladan "Elektron hukumat" tizimini va elektron ko'rinishda taqdim etiladigan davlat xizmatlari ro'yxatini tuzish orqali;

- tashkilotlarda axborot tizimlari, elektron xizmatlarni joriy etishni rag'batlantirish va raqamli texnologiyalarni rivojlantirish uchun soliq imtiyozlarini, shuningdek, transchegaraviy onlayn savdoni rag'batlantirish va rag'batlantirish;

- IT mutaxassislari va dasturchilarni hamda doimiy yangilanib turadigan raqamli texnologiyalardan foydalanishga qodir foydalanuvchilarni kerakli miqdorda tayyorlash;

- xalqaro hamkorlikni kengaytirish va iqtisodiy faoliyatning barcha sohalariga ilg'or axborot texnologiyalarini jalb qilish va jalb qilish uchun qulay shart-sharoitlar yaratish.

Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi to'liq globallashtirishni, juda yuqori raqobat muhitini, malakali kadrlarning mavjudligini va yuqori sifatli ta'limni, hayotning yangi sifatini, biznes va davlat xizmatlarini, zamonaviy shaharlarda zamonaviy Internet infratuzilmasini o'rnatishni anglatadi.

Vazirlar Mahkamasining qarori loyihasida O'zbekiston Respublikasida raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishda davlat va xo'jalik organlari, mahalliy davlat organlarining joylarda zarur axborot tizimlari va resurslarini, dasturiy ta'minot va elektron xizmatlarning joriy qilinishini muvofiqlashtirish, mamlakatda raqamli iqtisodiyot, axborot texnologiyalari bozorini, jumladan davlat xususiy sherikchiligi asosida texnopark va kovorking-markazlar faoliyatini tashkil qilish orqali xorijiy sarmoyalarni jalb qilish uchun qulay sharoit yaratish, zamonaviy telekommunikatsiya infratuzilmasi, aloqa texnologiya va tarmoqlarini rivojlantirish, elektron tijorat va dasturiy ta'minot bozorini rivojlantirish orqali raqamli iqtisodiyotni yuksaltirish, transport logistikasi, xavfsiz va «aqli shahar» uchun «aqli tizim»larni ishlab chiqish, malakali kadrlar tayyorlash tizimini takomillashtirish kabi muhim yo'nalishlar belgilab qo'yilgan.

O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish bugungi kunning end dolzarb masalalaridan biri sifatida talqin qilinadi. Shunday ekan, mamlakatning davlat boshqaruvida va iqtisodiyot sohalarida electron xizmatlarni joriy qilish, electron tijorat va dasturiy ta'minot bozorini rivojlantirish, malakali kadrlar tayyorlash tizimini takomillashtirish orqali raqamli iqtisodiyotni yuksaltirish eng oliy vazifadir.

ТАЪЛИМ ХИЗМАТЛАРИГА БЎЛГАН ТАЛАБНИ ПРОГНОЗЛАШТИРИШНИНГ МЕТОДОЛОГИК ХУСУСИЯТЛАРИ

Ф.М.Даминов – СамИСИ катта ўқитувчиси

Аннотация: мақолада таълим хизматларига бўлган талабни прогнозлаштиришнинг методологик хусусиятлари ва унга таъсир кўрсатувчи омиллар тадқиқ этилган

Калиг сўзлар: доминант омиллар, талаб, таклиф, баҳо, прогноз мақсадини аниқлаш, вақт горизонтини белгилаш, прогнозлаш методологиясини танлаш, тегишли маълумотларни йиғиш ва таҳлил қилиш, прогнозни тайёрлаш, прогнозни назорат қилиш, оддий ёндашув, сирғанувчан ўртача, экспоненциал текислаш, трендни лойиҳалаштириш.

**ИНВЕСТИЦИОН ВА ИННОВАЦИОН
ФАОЛИЯТНИ РИВОЖЛАНТИРИШ: ҲОЗИРГИ
ҲОЛАТ, МУАММО ВА ЕЧИМЛАР**
мавзусида республика миқёсидаги
илмий-амалий анжумани
МАТЕРИАЛЛАРИ

*Ушбу тўплам муаллифларнинг қўлёзмалари асосида ўзгартиришсиз
тўлалигича наизга тайёрланди ва чоп этилди. Мақолалардаги
грамматик ва стилистик хатоларга шахсан муаллифлар
жавобгардир*

Мухаррир: Г. Раҳимова
Мусахҳих: Л. Хошимов
Техник муҳаррир: Б. Эгамбердиев

*2008 йил 19 июнь 68-буйруқ.
2020 йил 23-майда ноширлик бўлимига қабул қилинди.
2020 йил 27-майда оригинал-макетдан босишга рухсат этилди.
Бичими 60x84/ 1,8. «Times New roman» гарнитураси. Офсет қозоғи.
Шартли босма табоғи 15,0. Наширёт ҳисоб табоғи 14,0.
Адади 50 нусха. 05/54-буйрутма.*

СамДУ тахририй-наширёт босмаҳонасида чоп этилди.
140104, Самарқанд ш., Университет хиёбони, 15

